

TÜRKİYE'DE ÇOCUĞA KARŞI CİNSEL SÖMÜRÜ VE CİNSEL İSTİSMAR

BİLGİ NOTU

Kapak İllüstrasyonu: Gemma Agasca © Avrupa Konseyi
Basım Yeri: Alp Ofset Matbaacılık Ltd. Şti.
Basım Tarihi: Kasım 2014
ISBN: 978-605-86716-6-9

Türkiye'de
Çocuğa karşı
Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismar

Bilgi Notu

Avrupa Konseyi'nin, Çocukların Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismara karşı Korunmasını öneren "BEŞTE BİR Kampanyası" Uluslararası Çocuk Merkezi (UÇM) tarafından yürütülmektedir. Bu proje kapsamında hazırlanan bu döküman, pek çok kişinin değerli katkılarıyla oluşmuştur.

*Bu dökümanı hazırlayan **Selin Berghan**'a; ulusal mevzuat ve karşılaştırmalı hukuk tablolarının hazırlanmasına katkı veren Şeyma Cebeci ve Aysu Eren'e teşekkür ederiz.*

Ayrıca Uluslararası Çocuk Merkezinden Adem Arkadaş-Thibert (Kampanya Koordinatörü) ve Selim Cesur (Kampanya Yöneticisi) bu dökümanın hazırlanması sürecinde aktif olarak rol almıştır.

İÇİNDEKİLER

Giriş	1
Çocuğun Cinsel Sömürüsü ve Cinsel İstismarı Nedir?	1
Lanzarote Sözleşmesi'ne göre Tanımlar	2
İstismara Uğrayan Çocuk Kimdir?	3
İstismarcı Kimdir?	3
Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismarın Çocuklar Üzerindeki Etkileri	4
Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismarın Psikolojik ve Davranışsal Etkileri	5
Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismarın Toplumlar Üzerindeki Etkileri	6
Cinsel İstismarın Bildirim Zorluğu ve Zorunluluğu	7
Uluslararası Mevzuat	8
Çocukların Cinsel Sömürüye ve Cinsel İstismara karşı Korunmasına İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi - Lanzarote Sözleşmesi	10
Ulusal Mevzuat	11
Türkiye'de Çocuğa Karşı Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismar	13
Yararlanılan Kaynaklar	16
EK I: Türkiye'den Çocuklar ile İlgili Rakamlar	18
EK II: TCK Çocuklara karşı Cinsel Suç Davaları İstatistikleri, İllere Göre Dağılım, 2011	21
EK III: Ulusal ve uluslararası mevzuatların karşılaştırılması	22

Türkiye'de Çocuğa karşı Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismar

Giriş

Avrupa Konseyi Beşte Bir Kampanyası, Türkiye dahil Avrupa'da her beş çocuktan birinin cinsel şiddetin herhangi bir biçiminin mağduru olduğunun fark edilmesiyle Avrupa Konseyi tarafından 2010 yılında başlatılmıştır. Kampanyanın logosu bu durumu simgeleyen dört beyaz, bir kırmızı çiçekten oluşmaktadır. Yine aynı yıl yürürlüğe giren Çocukların Cinsel İstismar ve Sömürüye karşı Korunmasına İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (Lanzarote Sözleşmesi), çocuğa karşı cinsel istismar ve sömürüyü önlemeyi, cinsel suç mağduru çocukları korumayı, çocuklar açısından adaleti sağlamayı ve faillerin cezalandırılmasını amaçlar.

Bu bilgi notu, Lanzarote Sözleşmesi ve buna bağlı olarak bütün Avrupa'da yürütülen Beşte Bir Kampanyası'nın Türkiye'de hayata geçirilmesi için Uluslararası Çocuk Merkezi tarafından hazırlanmıştır. Bilgi notu kapsamında,

- uluslararası ve ulusal mevzuat;
- cinsel istismarın çocuk ve toplum üzerindeki etkileri;
- Türkiye'de konuyla ilgili yapılmış olan araştırma sonuçları doğrultusunda ülke profili, değerlendirilmeye çalışılmaktadır.

Çocuğun Cinsel Sömürüsü ve Cinsel İstismarı Nedir?

Çocuğun cinsel istismarı, bir çocuk ile bir yetişkin ya da yaş veya gelişim bakımından sorumluluk, güven ve güç ilişkisi içinde olan iki çocuk arasında, güçlü olanın cinsel gereksinimlerini tatmin etmeyi amaçlayan bir eylem olarak tanımlanmaktadır.

Lanzarote Sözleşmesi'ne göre çocuğun cinsel istismarı, bir çocukla özellikle zor kullanma ve tehdit ile cinsel faaliyetlerde bulunma suçudur. Bu faaliyetler;

- zor, güç ve tehdit kullanarak,
- aile içi dahil, çocuk üzerinde güven ya da yetki ve/veya mevki kullanarak,
- bir zihinsel veya fiziksel engelliliği veya bağımlılığı sebebiyle, çocuğun özellikle savunmasız bir durumundan yararlanarak gerçekleşebilir.

Türkiye'de Çocuğa karşı Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismar

Bu eylemler; çocuğu yasadışı bir cinsel eyleme zorlamayı ya da ikna etmeyi, çocuğu fuhuş ya da diğer yasadışı cinsel eylemler ile birlikte, çocuğu pornografik gösteriler ve materyaller için sömürmeyi içermekte, ancak bunlarla sınırlı kalmamaktadır.¹

Eylemler, iki çocuk arasında geçen cinsel içerikli gösterme ya da dokunma tarzı zorlama olmadığı bazı koşullarda cinsel oyun olarak adlandırılabilir. Her iki çocuk da 4 yaşın altındaysa ya da iki çocuk arasındaki yaş farkı 4 yaştan az ise çocuklar eylemi tam olarak kavrayacak olgunlukta değilse bu durum cinsel eylem değil, oyun olarak değerlendirilmektedir.²

Cinsel istismar, çocuğa ya da üçüncü kişi/kişilere yönelik aynı ve/veya nakdi bir karşılık içerirse, çocuğa karşı ticari cinsel sömürü (kısaca ÇTCS) olarak tanımlanır. ÇTCS'nin en temel biçimleri çocuk fuhuşu, çocuk pornografisi, cinsel amaçlı çocuk ticareti, çocuklarla cinsellik amaçlı turizm ve çocuk evlilikleridir.³

Lanzarote Sözleşmesi'ne göre Tanımlar;

Çocuk fuhuşu; ödeme olarak para veya herhangi bir ücret ya da bedel verilmesi veya vaat edilmesi karşılığında, bu ödemenin, vadin veya bedelin çocuğa mı yoksa üçüncü bir kişiye mi yapıldığına bakılmaksızın, bir çocuğu cinsel faaliyetler için kullanma eylemidir.

Çocuk pornografisi; görsel olarak bir çocuğun gerçek veya temsili açık cinsel ilişkiye girdiğini ortaya koyan veya bir çocuğun cinsel organlarının cinsel amaç öncelikli olarak her türlü gösterimini içeren herhangi bir materyali ifade eder.

İnsan ticaretinin uluslararası kabul gören bir tanımı henüz yapılamamış olsa da, cinsel amaçlı çocuk ticareti, çocukları cinsel sömürü türlerine dahil etmek amacıyla kandırma, zorlama ya da zor kullanma, borç köleliği veya dolandırıcılığını da içerecek biçimde yapılan tüm eylemleri kapsar.⁴

¹ UNICEF Türkiye 2011:62.

² UNICEF Türkiye 2011:62.

³ ECPAT 2007.

⁴ ECPAT 2007.

Türkiye'de Çocuğa karşı Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismar

Çocuklarla cinsellik amaçlı turizm, bir yerden başka bir yere giden ve orada küçüklerle cinsel eylemlerde bulunan yetişkinin gerçekleştirdiği çocuğa yönelik ticari cinsel sömürüdür.⁵

Çocuk yaşta evlilik ya da diğer bir ifadeyle erken evlilik, en az biri on sekiz yaşından küçük olan iki kişinin, yasal ya da resmi olmayan bir şekilde, evlilik bağıyla birleşmesi anlamına gelir.⁶

İstismara Uğrayan Çocuk Kimdir?

Bütün kız ve erkek çocuklar yaşları, etnik kimlikleri, sosyo-ekonomik konumları ne olursa olsun, cinsel istismar riski altındadır. Çocuğun cinsel istismarı küresel bir sorun olup, tüm sosyo ekonomik gruplarda, ev ve okul başta olmak üzere tüm kurumlarda yaşanmaktadır. Çalışmalar, cinsel istismarın çok erken yaşlarda başlayıp, yıllarca sürebildiğini göstermektedir.⁷

Araştırmalara göre cinsel istismara uğrama riski kız çocuklarda erkeklere göre 3 kat fazladır. Bununla birlikte, erkek çocuklara yönelik istismarın açığa çıkması kızlara oranlara daha zor olabilmekte ve hatta kimi toplumlarda erkek çocuklarına karşı cinsel şiddet konusunda henüz bir farkındalık oluşmamış olabilmektedir.⁸

İstismarcı Kimdir?

İstismarcıların büyük çoğunluğu erkektir. Genellikle sıradan görünümlü, toplumda saygın konumlarda olanlar dahil her sosyo-ekonomik gruptan olabilen, çoğunlukla çocuğun tanıdığı ve güvendiği bir yetişkindir. Bazı çalışmalarda cinsel istismarın önemli kısmını ensest vakaları oluşturmaktadır.⁹ Bu da cinsel istismarın çoğunlukla aile içi bir yetişkin tarafından yapıldığını göstermektedir. Bu bilgi Lanzarote Komitesi'nin ilk raporunu güven ilişkisi içinde meydana gelen cinsel sömürüye ayırmasına neden olmuştur. Türkiye bu konudaki raporunu 2014 Ocak ayında vermiştir.¹⁰

⁵ ECPAT 2007.

⁶ UNFPA Türkiye:1.

⁷ Action for Children, UNICEF and University of Huddersfield 2009:2.

⁸ Finkelhor 1994:38.

⁹ Lalor&McElvaney 2010:25; Gölge 2005:9.

¹⁰ http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/children/RepliesTR_en.asp

Türkiye'de Çocuğa karşı Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismar

Ebeveynlere ilişkin olarak ortak bir psikiyatrik profil belirlenememiştir. Aksine çeşitlilik ve çok sayıda ailesel etkenin risk etmelerinde rol oynadığı düşünülmektedir. İstismarcı ebeveynlerin özellikle geçmişte istismar öyküsü olan, çocuklarla ilgili olumsuz algısı olan, empati zorluğu yaşayan ve çocuğun gelişimsel dönemiyle uygunsuz gerçek dışı beklentileri olan ebeveynler oldukları bildirilmiştir.¹¹

Ensest saldırganlarının çoğunlukla pedofil olmadığı, her zaman fiziksel şiddete başvuran kişiler olmadıkları, gündelik hayatlarını devam etmeyi engelleyecek psikolojik problemleri olmadığı, doğru ve yanlış ayırt edebildikleri, alkolik ya da devamlı işsiz olmadıkları bilinmektedir.¹²

İstismarcıların ihtiyaç duydukları güç gösterisini çocuklar üzerinde daha kolay gerçekleştirebileceklerinden dolayı çocuklara yöneldikleri kabul edilir. Bu istismarcılar, dış görünüşlerinin aksine çekingen, kendine güveni ve saygısı olmayan ve yetişkinlerle ilişki kurmakta zorlanan kişilerdir. Her zaman yaralamak ve zarar vermek amacı taşımasa da çocuğu incittiğini ve zarar verdiğini kabul etmez.¹³

Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismarın Çocuklar Üzerindeki Etkileri

Çocuk Haklarına dair Sözleşme cinsel şiddeti, çocukların yasa dışı veya psikolojik olarak zararlı herhangi bir cinsel etkinliğe özendirilmesi veya zorlanması; ticari amaçlı cinsel sömürde kullanılmaları; cinsel istismarla ilgili işitsel veya görsel materyallerde kullanılmaları olarak tanımlar (madde 34). Cinsel istismar kapsamına çocuk fuhuşu, cinsel kölelik, seyahat ve turizmde cinsel sömürü, kaçırılma (ülke içinde ve ülkeler arasında) ve çocukların cinsel ve zorla evlendirme amacıyla satışı girmektedir.

BM Çocuk Hakları Komitesi, tüm cinsel şiddet biçimlerinin, fiziksel güç kullanılsın ya da kullanılsın, çocuklar için psikolojik açıdan bozucu, sömürücü ve travmatik olduğunu kabul eder.¹⁴

¹¹ UNICEF Türkiye 2011.

¹² Nüfus Bilim Derneği ve UNFPA Türkiye 2009.

¹³ Ovayolu ve diğerleri 2007.

¹⁴ BM Çocuk Hakları Komitesi (2011). Genel Yorum No. 13, ÇHS Madde 19: Çocuğun şiddetin her türünden masun olma hakkı. <http://www.cocukhaklariizleme.org/wp-content/uploads/BMCHK-Genel-Yorum-Cocuga-Karsi-Siddet-Yasagi.pdf>

Türkiye'de Çocuğa karşı Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismar

İstismarcının çocuğun tanıdığı ve güvendiği biri olması ve istismarın tekrar etmesi bu etkileri ağırlaştırır.

Cinsel şiddet öncelikle, çocuğun güven duygusunu zedeler. Saldırgan çoğu zaman tanıdık ve güven duyulan, aileden ya da yakın çevreden bir yetişkin olduğundan, sevgisinin ve güveninin kötüye kullanılması çocukta güven duygusunu derinden etkiler. Yaşadıklarını anlattığında, çocuğa inanılmaması ve suçlayıcı bir tavır alınması da çocuğun yalnızlaşmasına ve güven duygusu ile adalet duygusunun zedelenmesine neden olur.¹⁵

Cinsel şiddet ayrıca çocukların cinsellikten korkmasına, kaçınmasına ve kaygı yaşamasına ya da yaşıtlarına göre aşırı davranışlarda bulunmasına neden olarak sağlıklı gelişimlerinin bir parçası olması gereken cinselliklerini de zedeler.¹⁶

Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismarın Psikolojik ve Davranışsal Etkileri¹⁷

- Korku
- Depresyon
- Dikkat eksikliği
- Düşük benlik algısı
- Arkadaşlık kurmada ve devam ettirmede sorun
- Başkalarına güvenmeme
- Kendine zarar verme
- Alkol ve uyuşturucu kullanımı
- Riskli davranışlar gösterme
- Kendi değeri, kimliği ve cinselliği hakkında kafasının karışık olması
- Okulda öğrenme ve odaklanma sorunları
- Kendisinden yüksek beklentilerinin olması
- İhtiyaçlarını tanımlama ve ifade etmede sorunlar.

¹⁵⁻¹⁶⁻¹⁷ Uğur ve diğeri 2012; UNICEF Türkiye 2011; Kurdoğlu ve diğeri 2010; Öztop ve Özcan 2010; Çecen 2007; Ovayolu ve diğeri 2007; Akdoğan 2005

Türkiye'de Çocuğa karşı Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismar

Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismarın Toplumlar Üzerindeki Etkileri

Cinsel istismarın, hem çocuklar hem de aileleri ve tüm toplum üzerinde kısa ve uzun vadeli çok ciddi psikolojik, fiziksel ve toplumsal sonuçları vardır. Çocuğun cinsel istismarı bir çocuk hakları ihlali olduğu gibi, aynı zamanda bir adalet, halk sağlığı ve ekonomi sorunudur.

Cinsel şiddetin tüm toplumlarda yaygın olduğunun bilinmesine karşın gizli kalmaya devam etmesi; çocuklar üzerindeki travmatik ve yıkıcı etkileri; destek alınmaması durumunda bu etkilerin yetişkinlikte devam etmesi; cezasızlığın suçun tekrarına neden olması göz önüne alındığında, cinsel istismarın çocuklar üzerinde olduğu kadar, toplumlar üzerindeki bedellerinin de hesaplanamaz boyutlarda olduğu söylenebilir.

Her beş çocuktan birinin cinsel şiddet mağduru olması, çocuğun cinsel istismarının “birkaç yabancı sapığın” istisnai eylemi olmadığını ve başta ev-aile olmak üzere, güvenli olduğu düşünülen ortamlarda sık yaşandığını göstermektedir. Yaygınlığına ve yıkıcı etkilerine rağmen ortaya çıkmıyor olması, adalet ve cinsellik gibi konularda çok ciddi toplumsal sorunlara işaret etmektedir. İstismarcılar ceza almadan eylemlerine devam edebilmektedir. Mağdurlar ise yaşadıkları olayın failleriyle çoğu zaman aynı ortamda bulunmaya hatta aynı evde yaşamaya devam etmekte, böylece travmaları ağırlaşmaktadır. Ayrıca araştırmalar, çocukluğunda cinsel istismar mağduru olan ve gerekli desteği almayan kişilerin ilerleyen dönemde istismarcılara dönüşebildiğini göstermektedir.¹⁸

Cinsel istismarın hem bireyler hem de toplumlar üzerinde fazla çalışılmamış bir başka etkisi de ekonomiktir. Cinsel istismar mağdurlarının yetişkinliklerinde işgücüne katılım oranı ve gelir düzeyi, diğer yetişkinlere oranla daha düşüktür. Cinsel şiddet vakalarında mağdurların yaşadıkları dışlanma ve damgalama, onları iş gücünden uzaklaştıran bir başka etmendir. Amerikada yapılan bir araştırmaya göre bir cinsel şiddet mağdurunun hayat boyu gelir kaybı 241,600 amerikan doları olarak tahmin edilmektedir.¹⁹ Çocukların cinsel istismarının yaygınlığı dikkate alındığında, ekonomik sonuçlarının da tüm toplumlar için telafi edilemez düzeyde olduğu görülmektedir.

¹⁸ Doğan 2008.

¹⁹ Barret ve Kamiya 2012:12; NAESV 2011:1.

Türkiye'de Çocuğa karşı Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismar

Çocuğa karşı cinsel sömürü ve istismarı sonlandırmak için Amerika'da faaliyet gösteren Karanlıktan Aydınlığa (Darkness to Light) adlı STK'nın konu ile ilgili web sayfasındaki çocuğa cinsel istismarın bir yaşam süresi içinde devlete verdiği mali zarar hesaplaması aracı kullanıldığında Türkiye nüfusu (75 milyon) için ilk etapta ekonomik kayıp 522,297,794 amerikan doları (522 milyar 297 milyon 794 amerikan doları) ve uzun vadede ekonomik kayıp ise \$305,415,000,000 amerikan dolarıdır (305 trilyon 415 milyar amerikan doları).²⁰

Türkiye'nin 2014 yılı bütçe büyüklüğü Maliye Bakanlığı tarafından yaklaşık 246 milyon amerikan dolarıdır. (436 Milyar TRL) olarak açıklanmıştır.²¹

Cinsel İstismarın Bildirim Zorluğu ve Zorunluluğu

Cinsel istismar genellikle fiziksel göstergelerle belirlenmez. Gebelik, cinsel yolla bulaşan hastalıklar gibi fiziksel göstergelerle fark edildiği ender durumlar dışında, belirlenebilmesi çoğu zaman çocuğun güvendiği birine yaşadıklarını anlatmasıyla mümkündür. Ancak çocuklar için yaşadıklarını anlatabilmek çok zor olabilmektedir. Çocuğun sevdiği ya da güven ilişkisi içinde olduğu biri tarafından cinsel sömürsü ya da istismarı çocuğun fiziksel ve zihinsel bütünlüğününün, güven duygusunun derinden parçalanması anlamına gelir. Bu, çocuğun konuyu rahat bir şekilde bildirmesi önünde büyük bir engeldir. Eğer çevresinde, toplumda bilgi ve destek ağları bulunmuyorsa (eğitim sisteminde çocuk hakları, cinsel üreme sağlığı eğitimleri; koruma sisteminde ulaşılabilir etkin şikayet mekanizmaları, çocuklara, anne-babaları ve genelde kamuyu bilgilendirici düzenli ve devamlı bilgi kampanyaları) çocuk için cinsel şiddeti bir yakınına ya da yetkiliye bildirmesi çok güçtür. Ayrıca, istismarcının genellikle çocuk tarafından sevilen ve güvenilen biri olması, her yaştan çocuk için çok kafa karıştırıcıdır.

İstismarcının çocuğu kendisine ya da sevdiklerine zarar vereceği yönünde tehdit etmesi; çocuğun anlattıklarına inanılmayacağı düşüncesi; yaşananların kendi suçu ve hatası olduğuna inanması; küçük yaştaki çocukların olayları anlatabilecek dil becerilerinin henüz gelişmemiş olması gibi birçok nedenden dolayı çocuklar yaşadıkları olayı anlatamayabilirler.

²⁰ http://www.d2l.org/site/c.4dICIJOkgcISE/b.6069261/k.E915/The_Economic_Impact_of_Child_Sexual_Abuse.htm

²¹ 2014 yılı TBMM Bütçe Görüşmeleri Tutanağı: http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/dosya_p.indir?pDosyaAdi=F-448964006_pbk22112013.pdf

Türkiye'de Çocuğa karşı Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismar

Bir çocuk maruz kaldığı cinsel istismarı anlattığında, onu yargılamadan ve dikkatlice dinlemek hayati önem taşır. Çocuğa destek olunacağı konusunda güven verilmeli ve hemen yetkili kurumlara bildirim yapılmalıdır.

Ancak çocuklarla çalışan uzmanların çoğu ne zaman ve nasıl bildirimde bulunacağını bilmemektedir. Bildirimde bulunmama nedenleri, dava edilme veya karşılık görme korkusu (özellikle küçük yerleşim yerlerinde cinsel istismar suçu işleyen ya da ailesi tarafından tehdit ve can güvenliğinin sağlanamayabilecek olması), çocuk koruma servislerine yeterli güven duyulmaması, klinik kanıt veya bildirilmiş kanıtın yetersiz olduğunu düşünme, çocuğun ve ailenin zarar göreceği endişesi olabilir.²² Diğer yandan çalışmalar, konuyla ilgili bilgi ve deneyimin artması ve beraber çalışan ilgili uzmanların bir takım yaklaşımı benimsemelerinin bildirim sürecini olumlu etkilediğini göstermektedir.²³

Uluslararası Mevzuat

Çocuğun cinsel istismarı, dünyanın bütün ülkelerinde yaşanan bir çocuk hakları ihlalidir. Konuyla ilgili farkındalık arttıkça, uluslararası, bölgesel ve ulusal düzeyde çalışmalar ve işbirlikleri de artmaktadır.

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 19, 34 ve 35. maddeleri uyarınca taraf devletler, çocuğu her türlü cinsel sömürüye ve cinsel istismara karşı koruma güvencesi verirler. Bu amaçla; özellikle çocukların yasa dışı veya psikolojik olarak zararlı herhangi bir cinsel etkinliğe özendirilmelerini veya zorlanmalarını, ticari amaçlı cinsel sömürüde kullanılmalarını, cinsel istismarla ilgili işitsel veya görsel materyallerde kullanılmalarını önlemek amacıyla her türlü tedbiri almakla yükümlüdürler.

Sözleşmeye ek olarak hazırlanan “**Çocuk Satışı, Çocuk Fuhuşu ve Çocuk Pornografisi ile İlgili Ek Protokol**” ise çocuk satışı, çocuk fuhuşu ve çocuk pornografisinin engellenmesi ile ilgili hükümlerin işlerlik kazanmasını amaçlamaktadır. CEDAW (Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi) ile **Palermo Protokolü** (Sınır Aşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne ek Başta Kadın ve Çocuk Ticareti Olmak Üzere İnsan Ticaretinin Önlenmesi, Durdurulması ve Cezalandırılması Hakkında Protokol) de bu kapsamda kullanılan diğer uluslararası belgelerdir.

²² Tahiroglu ve diğerleri 2008:3.

²³ Koç ve diğerleri 2012:122.

Türkiye'de Çocuğa karşı Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismar

Ayrıca BM İnsan Hakları Komisyonu, çocuk satışı, çocuk fuhuşu ve çocuk pornografisinin nedenlerini analiz etmek, yeni biçimlerini tanımlamak, mücadele edilmesi ve önlenmesi için başarılı örnekleri yaygınlaştırmak amacıyla özel raportör atamıştır. Benzer şekilde insan ticareti ve kadına karşı şiddet konularında çalışan raportörler de bulunmaktadır. Bunların yanında BM Genel Sekreteri'nin Çocuğa karşı Şiddet Özel Temsilcisi de çocuğa karşı cinsel şiddet dahil şiddetin her ortamdaki tüm biçimleriyle mücadele etmek için BM üyesi Devletler için bir itici güçtür. Özel Raportörler ve Özel Temsilci, hükümetlere, BM bileşenlerine ve sivil toplum örgütlerine çocukların korunması, mağdurların rehabilitasyonu ve cinsel sömürünün önlenmesine yönelik tavsiyelerde bulunmaktadır.

Bilinçlendirme faaliyetleri cinsel amaçlı çocuk ticareti ve internet ortamında çocuk cinsel sömürüsü ve istismarı ile mücadele için bir yasal çerçevenin oluşturulmasına yol açmıştır. Özellikle mağdurlarının çoğu kadınlar ve çocuklar olan cinsel istismar ile ilgili iki Avrupa Konseyi Sözleşmesi vardır:

- **İnsan Ticaretine Karşı Eyleme İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi:** Bu sözleşme, insan ticaretini önlemeyi, mağdur ve tanıkları korumayı, etkili bir soruşturma ve kovuşturma yürütülmesi ve insan ticaretiyle mücadelede uluslararası işbirliğinin güçlenmesi amacıyla imzalanmıştır. Sözleşme, taraf devletleri çocuklarla ilgili özel önleyici önlemler almak konusunda sorumlu tutar. Ayrıca sözleşmenin taraf devletler tarafından uygulanmasını takip etmek amacıyla bağımsız bir izleme mekanizması olan "İnsan Ticaretiyle Mücadele Uzmanlar Grubu" kurulmuştur.
- **Sanal Ortamda İşlenen Suçlara İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi:** Bu sözleşme, gerekli mevzuatların kabul edilmesi ve uluslararası işbirliğinin geliştirilmesi yoluyla sanal ortamda işlenen suçlara karşı toplumun korunmasını amaçlayan ortak bir ceza politikasının izlenmesi amacıyla imzalanmıştır. Sözleşme taraf devletleri, bilgisayar ve internet teknolojileri ile işlenen suçlar için ortak bir minimum standart oluşturarak, bu suçları önleyecek ve kontrol edecek önlemleri geliştirmekle yükümlü kılmaktadır. Sözleşme çocuk pornografisini özellikle ve ayrıca düzenlemiştir. Çocuk pornografisinin elektronik üretimi, bulundurulması ve dağıtımının çeşitli yönleri suç olarak tanımlanmıştır.

Türkiye'de Çocuğa karşı Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismar

Çocukların Cinsel Sömürüye ve Cinsel İstismara karşı Korunmasına İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi - Lanzarote Sözleşmesi²⁴

Lanzarote Sözleşmesi, Suç Sorunlarına dair Avrupa Komitesi'nin altında 2005 yılında oluşturulan Çocukların Cinsel İstismar ve Sömürüye karşı Korunmasına İlişkin Uzmanlar Komitesi tarafından Türkiye de dahil Avrupa ve diğer ülkelerdeki yasal düzenlemeler, iyi uygulamalar, soruna dair akademik ve diğer araştırmalar kullanılarak hazırlanmıştır.

Lanzarote Sözleşmesi, ceza yasaları için çocukları cinsel istismar ve sömürüden korumak amacıyla dünyadaki en yüksek yasal standartları açık ve anlaşılır bir şekilde sunmaktadır. Buna göre;

- **çocuk fuhuşuyla ilgili suçlar:**

Çocuk fuhuşuna olan talep önemli derecede artmıştır ve çoğu kez organize suçlar ve insan ticaretiyle bağlantılıdır. Sözleşme, fuhuş yapan çocukları hem “çalıştıranlar” hem de “kullananlar” için cezai yaptırımlar getirerek, bu konudaki arz ile talep arasında bağ oluşturmaktadır.

- **çocuk pornografisiyle ilgili suçlar:**

Çocuk hakkında pornografik yayınların üretilmesi, önerilmesi, dağıtılması, bunlara sahip olunması ve internet ortamında görüntülenmesi sözleşmede suç oluşturan fiiller olarak kabul edilmektedir.

- **çocuklara cinsel amaçlı teklifler yapılması (kandırılması):**

Kandırma kavramı ilk kez uluslararası anlaşmada yer almakta; bu da göstermektedir ki, çocukların ilk kez sanal ortamda, özellikle internetteki sohbet ve oyun sitelerinde rastladıkları yetişkin kimselerle buluştuklarında cinsel yönden zarar görüyor olmaları giderek daha endişe verici bir durum haline gelmektedir. “Kandırma” terimi, cinsel haz amacıyla çocuğu kullanmak için çocuğu cinsel istismara hazırlama anlamına gelmektedir.

²⁴ Uluslararası Çocuk Merkezi Bilgi Notu, 2014.

Türkiye'de Çocuğa karşı Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismar

Çocuğun yüksek yararı hukuki prensibini esas alan Lanzarote Sözleşmesi aşağıdaki alanları kapsamaktadır:

- Önleyici ve koruyucu önlemler (Beşte Bir Kampanyası dahil bilgilendirme kampanyaları);
- Mağdur çocuk ve ailesine yardım;
- Müdahale programları ve çocuk cinsel istismarı suç faillerine yönelik önlemler;
- Çocuk cinsel istismarı ve sömürsünü cezai suç haline getirme, yeni cezai suç kategorileri dahil, çocuğu cinsel istismar ve sömürüye hazırlama (child grooming);
- Soruşturma ve kovuşturma süreçlerini çocuk dostu hale getirme;
- Hüküm giymiş cinsel suç faillerinin bilgilerini kayıt ve muhafaza etme;
- Uluslararası işbirliği;
- Bir izleme mekanizması.

Ulusal Mevzuat

Türkiye; Çocuk Hakları Sözleşmesi'ni, Çocuk Satışı, Çocuk Fuhuşu ve Çocuk Pornografisi ile İlgili Ek Protokol'ü, CEDAW'I, Palermo Protokolü'nü, İnsan Ticaretine Karşı Eyleme İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'ni ve Sanal Ortamda İşlenen Suçlara İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'ni imzalamış ve onaylamıştır. Lanzarote Sözleşmesi'ni de 2011 tarihinde onaylamış ve 2012 yılında yürürlüğe sokmuştur; 2005 yılında kabul edilen Çocuk Koruma Kanunu, Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde yer alan ilkelerin çoğunu kısıtlı da olsa kapsamaktadır. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile ek protokolün uygulanması için gerekli bazı düzenlemeler de yapılmıştır.

Ulusal mevzuat uluslararası metinlerdeki ilkeleri çoğunlukla kapsamakla birlikte hala bir takım eksiklikler bulunmaktadır. Söz konusu eksikliklerin uluslararası mevzuata uyumunun acilen sağlanmasının gerekliliği ortadadır.

18 Haziran 2014'te Torba Yasa ile TCK'da yapılan değişikliklere rağmen çocuklara yönelik cinsel suçlar bakımından var olan eleştiriler sona ermemekle birlikte, var olan tartışmalara yenileri eklenmiştir.

Ulusal mevzuatta çocuğa karşı işlenen cinsel suçların doğrudan önlenmesine yönelik hükümler bulunmamakta, sadece ceza temelli düzenlemeler yer almaktadır. Bu durum da giderek artan çocuk istismarı ve sömürsüne çözüm getirmekten uzaktır.

Türkiye'de Çocuğa karşı Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismar

Çocuk tanımı konusunda ulusal mevzuatta var olan çelişkiler 16-18 yaş arasındaki evli çocukların cinsel istismar suçunun faili/mağduru olup olamayacaklarını tartışılır hale getirmiştir. Uluslararası düzenlemeler ışığında yapılması gereken, bu yaş grubundaki evli çocukların da cinsel istismar suçunun faili/mağduru olabileceklerini düzenlemektir.

TCK 103'teki cinsel davranışın vücut bütünlüğünü ihlal eden hareketleri kapsayıp kapsamadığı tartışması 18 Haziran 2014'teki Torba Yasa ile beraber pratik önemini yitirmiştir. Böylece çocuğun vücut bütünlüğünü ihlal etmeyen cinsel davranışlar sarkıntılık olarak nitelendirilebilecektir. Fakat bu düzenleme cinsel istismar, cinsel taciz ve sarkıntılık bağlamında yeni tartışmalara yol açacaktır.

TCK'da ayırt etme gücüne sahip 15 yaşından küçüklerin rızaları ile cinsel ilişkiye girmeleri halinde rızaları geçerli sayılmamıştır. Fakat bu çocukların hangi kriterlere göre fail/mağdur sayılacakları düzenlenmemiştir. Oysa Lanzarote Sözleşmesi'nde, bahsi geçen çocukların aralarındaki cinsel ilişki cinsel istismar kapsamında düzenlenmemiştir.

Haziran'daki Torba Yasa değişikliğinden önce cinsel istismar mağdurunun ruh veya beden sağlığının bozulması hali cezanın artırılması sebebi iken değişiklikle beraber bu ibare maddeden çıkarılmış; ancak yerine yeni düzenleme getirilmemiştir.

Uluslararası metinlerde ayrıntılı olarak düzenlenen çocuk pornografisi TCK madde 226'da müstehcenlik suçunun içerisinde yer almakta ve gereken kapsamlı düzenleme ihtiyacına cevap verememektedir.

Çocuk fuhuşu ve pornografisinde suçun seçimlik hareketleri uluslararası metinlerde detaylarıyla düzenlenmişken TCK'daki düzenleme detaylı olmaktan uzaktır.

Siber Suçlar Sözleşmesi'nin temel amacı, sanal ortamda işlenen suçlara ilişkin tanımların ortaklaşması ve taraf ülkelerin ceza yasalarını bu sözleşme ile uyumlu hale getirmesidir. Buna rağmen, ulusal mevzuatımızda konuyla ilgili uygulanabilecek düzenlemelerin TCK'nın çocuklara yönelik cinsel istismara ilişkin 103. maddesi ve TCK'nın müstehcenlik suçuna ilişkin 226.maddesinin 5.fıkrası ile sınırlı kalması, uygulamada suçun sanal ortamda işlenmesi durumunda sorunlar çıkarmaktadır.

Türkiye'de Çocuğa karşı Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismar

Çocuk Pornografisi suçunun kitle iletişim araçları yoluyla işlenmesi durumunda, her somut olayda ifade özgürlüğüne getirilen sınırlamaların hukuka aykırı olup olmadığı değerlendirilmeli, çocuk pornografisinin sınırları yasal mevzuatta açık bir biçimde çizilmiş olmalıdır.

Ulusal mevzuatımızın uluslararası metinlere göre en büyük eksikliği, çocuk satışının tanımının tam olarak yapılmaması ve çocuğa yönelik ticari cinsel istismar ve sömürünün çerçevesinin çizilmemiş olmasıdır. Bu nedenle, yasal düzenlemelerin uluslararası sözleşmelere göre yeniden düzenlenmesi gerekliliği açıkça ortadadır.

Bir başka önemli nokta ise, Palermo Sözleşmesi'nin ek protokolünde açıkça belirtilmiş olmasına rağmen, ceza yasamızda çocuğun istismarına aracı olmak çocuk ticareti kapsamında değerlendirilmemiş ve buna ilişkin herhangi bir atıfta da bulunulmamıştır.

Türkiye'de Çocuğa Karşı Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismar

Türkiye'de çocuk istismarı ve sömürüsü ile ilgili güvenilir ve güncel bilgi yok denecek kadar azdır. 2002-2013 yılları arasında yalnızca 49 tane bilimsel kriterlere uygun yayına ulaşılabilmektedir. Bunların hiçbiri çocuk pornografisi, çocuk ticareti ya da çocuk fuhuşu ile ilgili değildir. Ayrıca birçoğu tıp alanındaki çalışmalar olup, konunun sosyal bilimlerin ilgisini çekmediği görülmektedir.²⁵

Adalet Bakanlığı'nın Ceza Kanunu maddeleri 82/1-k,102,103,104 ve 105 (insan ticareti, fuhuşa zorlama suçları hariç) istatistiklerine göre; Türkiye'de 2013 yılında cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suç davalarının %46'sı çocuklara karşı işlenmiştir (toplam 42.780 davada suç sayısı); cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlardan mahkumiyet alanların %61'i suçu çocuklara karşı işlemiştir. (14.417 kişi).²⁶ Kaç çocuğa karşı işlendiği bilgisi olmamakla beraber, her bir davada sadece bir çocuğun etkilendiğini bile düşünürsek, bu rakam sorunun Türkiye'nin yer yerinde ne kadar büyük olduğunu göstermektedir.

²⁵ Uluslararası Çocuk Merkezi 2014; Türkiye'de Çocukların Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismarı, Son 12 Yılda Yayınlanan Araştırmaların Sistematik Değerlendirmesi

²⁶ http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1070

Türkiye'de Çocuğa karşı Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismar

Yoksulluk doğrudan çocuk istismarının bir nedeni olmamakla birlikte, bir risk faktörüdür. TÜİK 2012 verilerine göre, Türkiye'de iki yetişkin ve iki çocuklu hane halklarının %15,2'si ve tek ebeveynli ve en az bir çocuğu olan hane halklarının %34,1'i yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır.

Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı istatistiklerine göre, sadece 2013 yılı içinde yaklaşık 122 bin çocuk mağdur olarak kolluk birimlerine getirilmiştir.²⁷ Ayrıca suça sürüklenen, kurumdan kaçan, sokakta çalışan/yaşayan, madde kullanan, kayıp, evden kaçan, terk edilen yaklaşık 152 bin çocuk, cinsel sömürü ve istismar riskine en açık grup içerisinde bulunmaktadır.

Konuyla ilgili yapılan sınırlı sayıdaki çalışmalar, hastanelerin çocuk ve ergen ruh sağlığı ve hastalıkları bölümlerine cinsel istismar şüphesi ile yapılan başvurular üzerinden gerçekleştirilmiştir.²⁸ Bu bölümlere yapılan başvuru ve yönlendirmelerin son yıllarda anlamlı bir biçimde arttığı görülmektedir. Bu artışın ortaya çıkmasında, adli makamların çocuğun ruh sağlığının bozulup bozulmadığının tespitini istemesi önemli bir etkidir.

Ancak araştırmalar²⁹ cinsel istismar mağduru çocukların %91,7'sinde psikiyatrik bozukluk görüldüğünü ortaya koymuştur. Dolayısıyla TCK uyarınca adli makamların çocuğun ruh sağlığının bozulup bozulmadığının tespitinin istenmesi adaletin gecikmesine ve çocukların daha fazla travmatize olmasına neden olmaktadır. Diğer yandan önemli bir tespit ise, psikiyatrik takiplere devam oranının çok düşük olmasıdır. Dolayısıyla çocuklar ihtiyaç duydukları destek ve tedaviden yoksun kalarak, bir hak ihlali daha yaşamaktadırlar.³⁰

²⁷ http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1070

²⁸ Koç ve diğerleri 2012; Uğur ve diğerleri 2012; Erdoğan ve diğerleri 2011; Kurdoğlu ve diğerleri 2010; Öztıp ve Özcan 2010; Ceylan ve diğerleri 2009; Tıraş ve diğerleri 2009; Tahiroğlu ve diğerleri 2008

²⁹ Uğur ve diğerleri 2012:84.

³⁰ Uğur ve diğerleri 2012:84.

Türkiye'de Çocuğa karşı Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismar

Araştırmalardan elde edilen diğer verilere göre;

- Kız çocuklarının istismara uğrama riski erkeklere göre yaklaşık 3 kat fazladır.³¹
- Kızlar için yaşla birlikte istismara uğrama riski artmaktadır.³²
- Cinsel istismar mağduru çocukların yaş ortalaması 3 ila 18 arasında değişmektedir.³³
- İkinci günden sonra cinsel istismar yaşantısının anlatılma oranı giderek azalmaktadır.³⁴
- Saldırganlar büyük oranda erkektir ve çocuğun yakından tanıdığı biri hatta en yakın aile bireylerinden birisidir.³⁵
- Cinsel istismarın çocuklar üzerinde en sık görülen psikolojik etkileri majör depresyon, travma sonrası stres bozukluğu, akut stres tepkisidir.³⁶

³¹ Uğur ve diğerleri 2012; Koç ve diğerleri 2012; Erdoğan ve diğerleri 2011; Kurdoğlu ve diğerleri 2010; Öztıp ve Özcan 2010; Tahiroğlu ve diğerleri 2008.

³² Erdoğan ve diğerleri 2011.

³³ Uğur ve diğerleri 2012; Erdoğan ve diğerleri 2011; Öztıp ve Özcan 2010; Ceylan ve diğerleri 2009.

³⁴ Uğur ve diğerleri 2012.

³⁵ Uğur ve diğerleri 2012; Erdoğan ve diğerleri 2011; Akbaş ve diğerleri 2009;

³⁶ Uğur ve diğerleri 2012; Öztıp ve Özcan 2010.

Türkiye'de Çocuğa karşı Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismar

Yararlanılan Kaynaklar

- Action for Children, UNICEF and University of Huddersfield. **“Child Sexual Abuse in the Eastern Caribbean”**. Study carried out: October 2008 to June 2009:232. http://www.unicef.org/infobycountry/files/Child_Sexual_Abuse_in_the_Eastern_Caribbean_Final_9_Nov.pdf
- Akdoğan, H. **“Çocuğun Cinsel İstismarı ve Türkiye’de Çocuk Cinsel İstismarını Önlemeye Yönelik Çalışmalar”**. Polis Bilimleri Dergisi, 2005, 7 (1):1-15.
- Barret, A., Kamiya, . **“Childhood Sexual Abuse Later Life Economic Consequences”**. IZA Discussion Paper No. 6332 January 2012. <http://ftp.iza.org/dp6332.pdf>
- Ceylan, A. ve diğerleri. **“Van Bölgesindeki Çocuklarda Cinsel İstismar”**. Van Tıp Dergisi, 2009, 16 (4): 131-134.
- CRC/C/GC/13. (2011). General Comment No 13. The right of the child to freedom from all forms of violence. <http://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/comments.htm>,
Türkçe çevirisi için <http://www.cocukhaklariizleme.org/kategori/ceviriler>
- Çeçen, A.R. **“Çocuk Cinsel İstismarı: Sıklığı, Etkileri ve Okul Temelli Önleme Yolları”**. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 2007, 4 (1): 1-17.
- Doğan, S. **“Cinsel istismar Davranışı Gösteren Ergenler: İki Olgu ve Konunun Gözden Geçirilmesi”**. Çocuk ve Ruh Sağlığı Dergisi, 2008, 15(30): 157-162.
- ECPAT. **“Çocuklara Yönelik Ticari Cinsel Sömürü Hakkında Sorular ve Cevaplar”**. Çev. Ayşe Pınar Köprücü. 2007.
- Erdoğan, A. ve diğerleri. **“Türkiye’nin Dört Farklı Bölgesinde Çocuk ve Ergenlere Yönelik Cinsel Tacizde Bulunan Kişilerin Karakteristik Özellikleri”**. Anadolu Psikiyatri Dergisi, 2011, 12:55-61.
- Finkelhor, D. **“Current Information on the Scope and Nature of Child Abuse”**. The Future of Children, 1994, 4(2): 31-53. <http://www.unh.edu/ccrc/pdf/VS75.pdf>
- Gölge, B.G. **“Cinsel Travma Sonrası Oluşan Ruhsal Sorunlar”**. Nöropsikiyatri Arşivi, 2005, 42:19-28.
- Koç, F. ve diğerleri. **“Çocuk İstismarı ve İhmali Olgularımızın Demografik ve Klinik Özellikleri”**. Ege Üniversitesi Çocuk Koruma Birimi’nin Bir Yıllık Deneyimi”. Türk Pediatri Arşivi Dergisi, 2012, 47:119-24.
- Kurdoğlu, M. ve diğerleri. **“Türkiye’nin Doğusunda Çocukluk Çağındaki Cinsel İstismar Olgularının Değerlendirilmesi”**. TJOD Dergi, 2010, 7(4):285-8.

Türkiye'de Çocuğa karşı Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismar

- Lalor, K. and R. McElvaney. *“Overview of the nature and extent of child sexual abuse in Europe”* in Protecting children from sexual violence – A comprehensive approach. Strasbourg: Council of Europe Publishing, 2010.
- NAESV. *“The Costs and Consequences of Sexual Violence and Cost-Effective Solutions”*. 2011. <http://www.nsvrc.org/sites/default/files/CostsConsequencesSV.pdf>
- Nüfus Bilim Derneği ve UNFPA Türkiye. *“Türkiye’de Ensest Sorununu Anlamak”*. 2009.
- Ovayolu, N ve diğerleri. *“Çocuklarda Cinsel İstismar ve Etkileri”*. Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi, 2007, 2(4):13-22.
- Özkara, E. ve diğerleri. *“Çocuklara Yönelik Cinsel İstismarın Yasal Boyutunun Türkiye ve Diğer Ülkeler ile Karşılaştırılması”*. Adli Tıp Dergisi, 2011, 25 (1): 11-24.
- Öztop, D.B., Özcan, Ö.Ö. *“Cinsel İstismar Vakalarının Sosyodemografik ve Klinik Özelliklerinin Değerlendirilmesi”*. New/Yeni Sempozyum Journal, 2010, 48 (4):270-276.
- Tahiroğlu T ve diğerleri. *“Çocuk İstismarı, Ruh Sağlığı ve Adli Bildirim Zorunluluğu”*. Anadolu Psikiyatri Dergisi, 2008, 9:1-7.
- Tıraşçı, Y., Gören, S. *“Çocuk İstismarı ve İhmali”*. Dicle Tıp Dergisi, 2007, 34 (1): 70-74.
- Tıraş, Ü. ve diğerleri. *“Evaluation and Follow-up of Cases Diagnosed as Child Abuse and Neglect at a Tertiary Hospital in Turkey”*. Turk J. Med Sci, 2009, 39 (6):969-977.
- Türkiye İstatistik Kurumu İstatistikleri. http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1070.
- Uğur, Ç ve diğerleri. *“Cinsel İstismar Mağdurlarının Psikiyatrik Değerlendirmesi ve İzlemi: Son Dört Yıllık Deneyim”*. Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi, 2012; 19(2):81-86.
- Uluslararası Çocuk Merkezi (UÇM). *“Bilgi Notu: Lanzarote Sözleşmesi ve Türkiye”*. <http://www.5tel.cocukhaklarizleme.org/wp-content/uploads/BilgiNotu-Lanzarote-Sozlesmesi-ve-Turkiye1.pdf>
- Uluslararası Çocuk Merkezi (UÇM). *Türkiye’de Çocukların Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismarı, Son 12 Yılda Yayınlanan Araştırmaların Sistemik Değerlendirmesi*, 2014.
- UNFPA Türkiye. *“Türkiye: Çocuk Yaşta Evlilik”*.
- UNICEF Türkiye. *“Hastane Temelli Çocuk Koruma Merkezleri için Başvuru Kitabı – İhmal ve İstismara Uğrayan Çocuğa Bütüncül Yaklaşım”*. 2011.
- UNICEF Türkiye. *“Birleşmiş Milletler’in Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi ile Türk Hukuk Mevzuatı Karşılaştırmalı Analizi”*. <http://unicef.org.tr/bilgimerkezidetay.aspx?id=86>

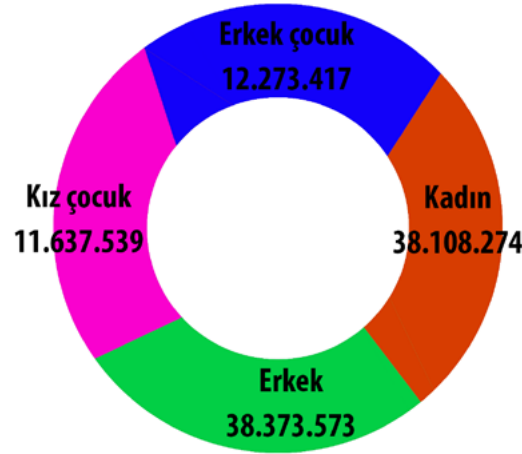

Türkiye'de Çocuğa karşı Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismar

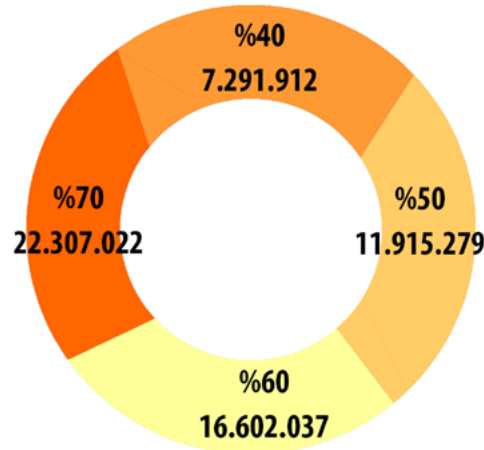
EK I: Türkiye'den Çocuklar ile İlgili Rakamlar (Kaynak: TÜİK)

Türkiye 2013 Nüfus Dağılımı

Yoksulluk Riski ve Yoksul Sayıları

2012

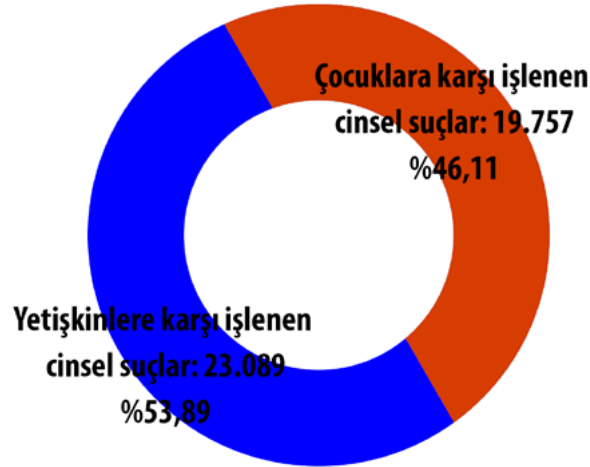

Türkiye'de Çocuğa karşı Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismar

TCK Cinsel Suç Davaları İstatistikleri, 2013

TCK Cinsel Suç Davalarındaki Mahkumiyet İstatistikleri, 2013

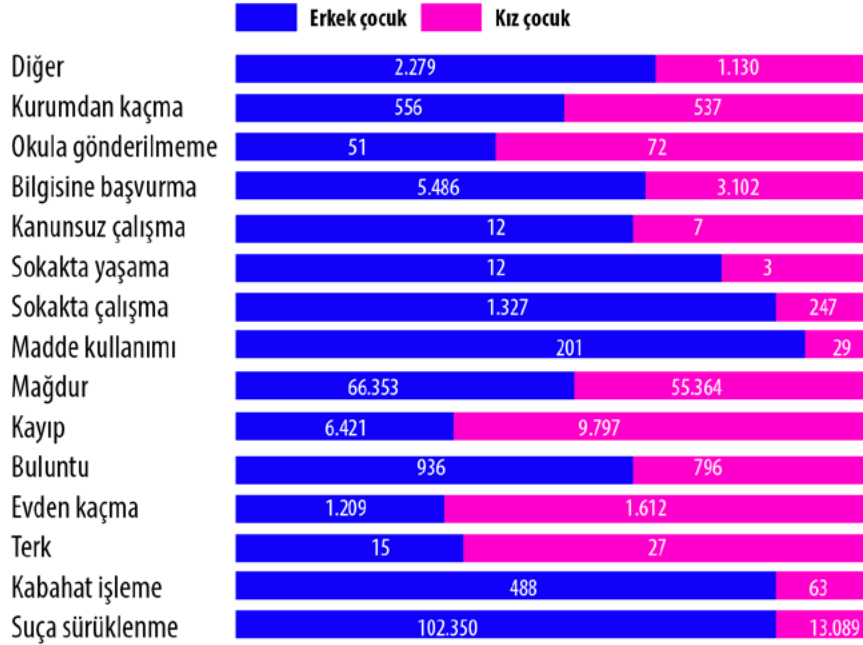

Türkiye'de Çocuğa karşı Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismar

Geliş nedenlerine göre; güvenlik birimine gelen ya da getirilen çocuklar

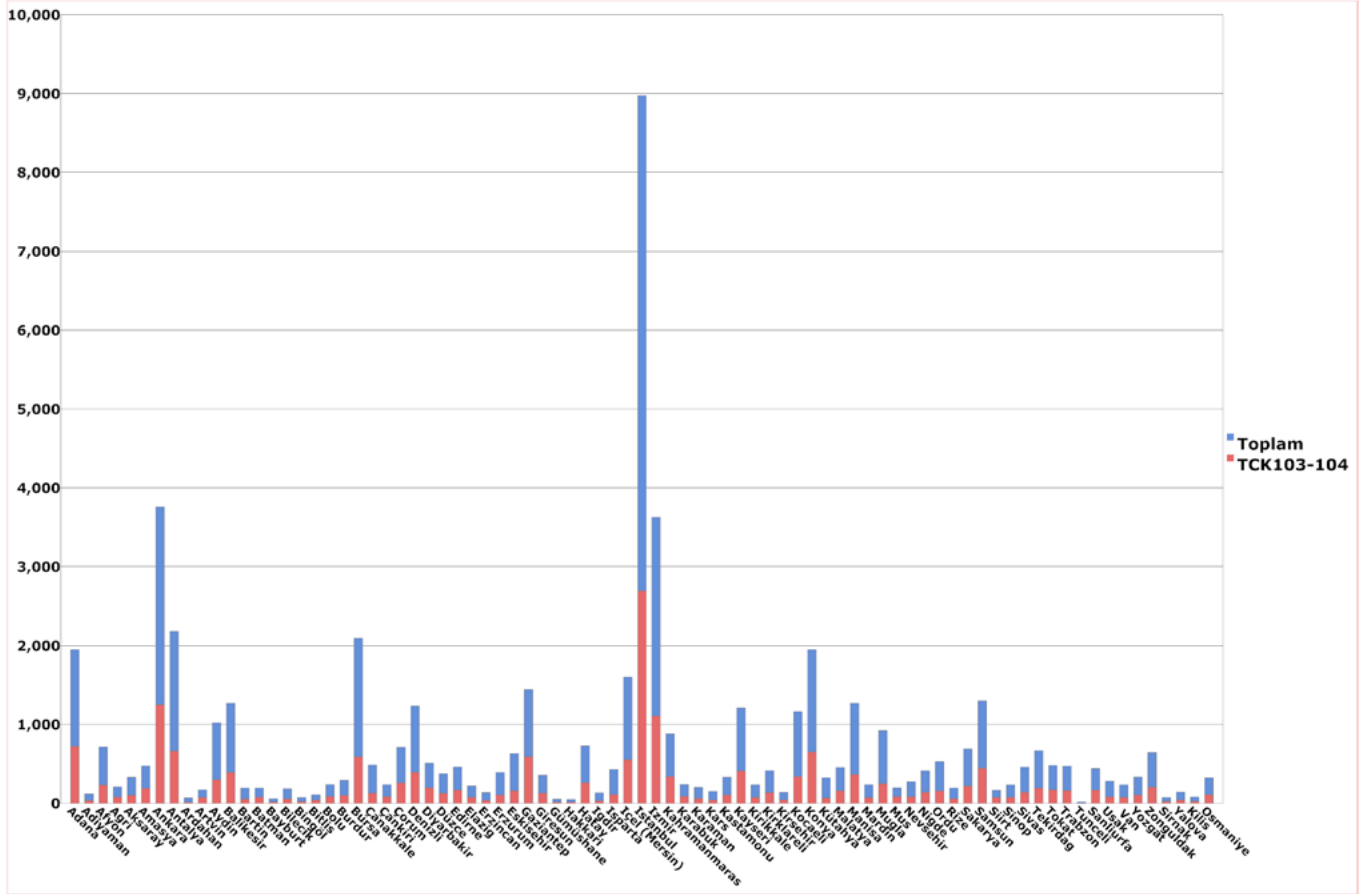

Türkiye'de Çocuğa karşı Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismar

EK II: TCK Çocuklara karşı Cinsel Suç Davaları İstatistikleri, İllere Göre Dağılım, 2011 (Kaynak: TÜİK)

Türkiye'de Çocuğa karşı Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismar

EK III: Ulusal ve uluslararası mevzuatların karşılaştırılması

ÇOCUKLARIN CİNSEL İSTİSMARI BAKIMINDAN

	Çocuk Haklarına dair Sözleşme	Lanzarote Sözleşmesi
Koruyucu ve Önleyici Tedbirler	Madde 34, taraf devletlere bahsedilen suçlarla ilgili koruma ve önleme tedbirleri alması yükümlülüğü getirmektedir.	Madde 18, taraf devletlere bahsedilen fiiller söz konusu olduğunda yasal ve diğer tedbirleri alma yükümlülüğü getirmektedir.
Çocuk Failler	Çocukların cinsel istismarı suçunun failinin de bir çocuk olması durumuna ilişkin özel bir düzenleme yer almamaktadır.	Çocukların cinsel istismarı suçunun failinin de bir çocuk olması durumuna ilişkin özel bir düzenleme yer almamaktadır.
Erginlik ve Çocukluk arasındaki ilişki	Çocuğa uygulanabilecek olan kanuna göre daha erken yaşta reşit olma durumu hariç, onsekiz yaşına kadar her insan çocuk sayılır.	Sözleşmeye göre "çocuk" 18 yaşından küçük herhangi bir birey anlamına gelmektedir.
Cinsel davranış/ Cinsel faaliyet	Madde 34'te "çocuğun yasadışı bir cinsel faaliyete girişmek üzere kandırılması veya zorlanması" ifadesi yer almaktadır. Fakat cinsel faaliyetin tanımı yapılmamıştır.	Madde 18'de, "Ulusal yasanın ilgili hükümlerine göre cinsel faaliyet için yasal yaşa ulaşmamış bir çocukla cinsel faaliyetlerde bulunmak" ifadesi yer almaktadır. Fakat cinsel faaliyetin tanımı yapılmamıştır.
Ayrırt Etme Gücüne Sahip Çocukların Rızaları İle Cinsel İlişkiye Girmeleri	Çocukların Cinsel İstismarı Suçuna Yönelik olarak bu hususta özel bir düzenleme içermemektedir.	Madde 18'de, "Tarafların her biri, aşağıdaki kasti davranışların suç teşkil etmesinin sağlanması için gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaktır: a.ulusal yasanın ilgili hükümlerine göre cinsel faaliyet için yasal yaşa ulaşmamış bir çocukla cinsel faaliyetlerde bulunmak;" diye bir düzenleme yoluna gidilmiş ve "Madde 1.a hükümlerinin, küçük yaştaki çocuklar arasındaki, karşılıklı rızaya bağlı cinsel faaliyetleri düzenleme amacı bulunmamaktadır." şeklinde açık bir ifade kullanılmıştır.
Beden ve Ruh Sağlığının Bozulması	Madde 34'te "Taraf devletler, çocuğu her türlü cinsel sömürüye ve cinsel suistimale karşı koruma güvencesi verirler." şeklinde bir düzenlemeye gidilmiştir.	Bahsedilen suçlarla ilgili olarak mağdur çocukların suç konusu eylemden sonra beden veya ruh sağlığının bozulmasına ilişkin özel bir düzenleme bulunmamaktadır.

Türkiye'de Çocuğa karşı Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismar

Ulusal Mevzuat

TCK'nın 103. maddesinde çocuk istismarı suçunu önlemeye yönelik tedbirler yer almamakta, faillerin cezalandırılmasına ilişkin hükümler yer almaktadır.

Çocukların cinsel istismarı suçunun failinin de bir çocuk olması durumuna ilişkin özel bir düzenleme yer almamaktadır.

Çocuk Koruma Kanunda çocuk: "Daha erken yaşta ergin olsa bile, 18 yaşını doldurmamış kişiyi ifade eder." şeklinde tanımlanmıştır.

Türk Medeni Kanunu'nda "Erginlik 18 yaşın doldurulmasıyla başlar. Evlenme kişiyi ergin kılar." ve "Erkek veya kadın 17 yaşını doldurmadıkça evlenemez. Ancak hakim olağanüstü durumlarda ve pek önemli bir sebeple 16 yaşını doldurmuş olan erkek veya kadının evlenmesine izin verilebilir." Bu durum erginlik yaşı ile çocuk tanımındaki yaş sınırı arasında karışıklığa neden olmakta ve 16-18 yaş arasında evli çocuklarda cinsel istismar suçunun işlenip işlenemeyeceği tartışmalı hale gelmektedir.

TCK'nın 103. maddesinde "Cinsel istismar deyiminden;

a) On beş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte failin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış,

b) Diğer çocuklara karşı sadece cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışlar anlaşılır." denilmiştir; fakat cinsel davranışın açık bir tanımlanması yapılmamıştır. 18 Haziran 2014'te TCK'da yapılan değişiklikle beraber sarkıntılık terimi yasaya girmiş; fakat bunun da sınırları çizilmemiştir.

Yasada cinsel davranış teriminin kapsamı ve fail/mağdur ayrımının ölçütleri tam olarak verilemediğinden 15 yaşını doldurmamış çocukların rızanın kendi aralarında cinsel ilişki düzeyinde olmayan birtakım davranışları TCK'nın 103.maddesi çerçevesinde cinsel istismar olarak değerlendirilebilmektedir. TCK madde 104'te de, "Cebir, tehdit ve hile olmaksızın, onbeş yaşını bitirmiş olan çocukla cinsel ilişkide bulunan kişi, şikayet üzerine, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır." şeklinde yetersiz bir düzenlemeye gidilerek karşılıklı rızaya bağlı cinsel ilişki durumunda yine fail/mağdur ayrımı yapılamamaktadır.

Değişiklikten önce, TCK'nın 103.maddesi mağdurun ruh veya beden sağlığının bozulmasını ağırlaştırıcı sebep saymaktaydı.Söz konusu suçtan sonra her mağdurun beden veya ruh sağlığının bozulabileceği gerçeği dikkate alınarak olumlu yönde getirilen değişiklikle beraber, maddeden bu ağırlaştırıcı sebep çıkarılmıştır. Fakat bu noktaya ilişkin yeni bir düzenlemenin yapılmamış olduğu görülmektedir.

Türkiye'de Çocuğa karşı Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismar

ÇOCUK FUHUŞU VE PORNOGRAFİSİYLE BAĞLANTILI SUÇLAR BAKIMINDAN

	Çocuk Haklarına dair Sözleşme	Lanzarote Sözleşmesi
Tanımlar	Taraf Devletlerin; çocukların, fuhuş ya da diğer yasadışı cinsel faaliyette bulundurularak sömürülmesini ve çocukların pornografik nitelikli gösterilerde ve malzemede kullanılarak sömürülmesini önlemek amacıyla gerekli her türlü önlemi almaları gerektiği belirtilmiş ancak çocuk fuhuşu ve pornografisinin sınırları belirgin bir biçimde çizilmemiştir.	Madde 19 ve Madde 20'de çocuk fuhuşu ve çocuk pornografisi terimlerinin ne anlama geldiği ve kapsamı ayrıntılı bir biçimde düzenlenmiştir.
Suçların ve suça ilişkin eylemlerin mevzuatta düzenleniş şekli bakımından	Sözleşme; cinsel sömürü ve cinsel suistimal kapsamında, çocukların yasadışı bir cinsel faaliyete girişmek üzere kandırılması veya zorlanması; çocukların, fuhuş, ya da diğer yasadışı cinsel faaliyette bulundurularak sömürülmesini ve çocukların pornografik nitelikli gösterilerde ve malzemede kullanılarak sömürülmesini ele almıştır.	Lanzarote Sözleşmesi, madde 18'de cinsel istismar, madde 19'da çocuk fuhuşuna ilişkin suçları, madde 20'de ise çocuk pornografisine ilişkin suçları düzenleme yoluna gitmiştir.
Seçimlik Hareketler Bakımından	Çocuk Fuhuşu ve Pornografisinin kapsamına girebilecek hareketlerin belirtilmediği, yalnızca taraf devletlerin bu hususlarda gerekli önlemleri alması gerektiği belirtilmiştir.	19.maddede çocuk fuhuşuna ilişkin suçlar bakımından;"çocuğu fahişe olarak çalıştırmak, fuhuşa katılmasına neden olmak,çocuğu fuhuşa zorlamak, çocuktan bu gibi amaçlarla kar elde etmek, çocuğu, başka türlü suistimal etmek, çocuk fuhuşuna katılmak" gibi seçimlik hareketlerin düzenlendiği görülmektedir. 20.maddede ise; "çocuk pornografisi üretmek, çocuk pornografisi sunmak, temin etmek, çocuk pornografisini dağıtmak, iletmek, kendisi veya başka biri için çocuk pornografisi tedarik etmek, çocuk pornografisi bulundurmak,bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak çocuk pornografisine bilerek erişim sağlamak."gibi çok çeşitli seçimlik hareketlerin çocuk pornografisiyle bağlantılı suçlar kapsamına alındığı anlaşılmaktadır.

Türkiye'de Çocuğa karşı Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismar

Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne ek Çocuk Fahışeliği, Pornografisi ve Satışı ile İlgili İhtiyari Protokol	Sanal Ortamda İşlenen Suçlar Sözleşmesi	Ulusal Mevzuat
<p>Protokol'ün 2. maddesinde;</p> <p>Çocuk fahışeliği: Bir çocuğun ücret veya başka herhangi bir şey karşılığında cinsel faaliyetlerde kullanılması,</p> <p>Çocuk pornografisi: Çocuğun gerçekte veya taklit suretiyle bariz cinsel faaliyetlerde bulunur şekilde herhangi bir yolla teşhir edilmesi veya çocuğun cinsel uzvularının ağırlıklı olarak cinsel amaç güden bir şekilde gösterilmesi şeklinde tanımlanmaktadır.</p>	<p>Sözleşmenin 9.maddesinde çocuk pornografisinin tanımlandığı görülmektedir: "Bir küçüğüün cinsel olarak kullanılmasını, bir küçüğüü temsil eden gerçekçi bir imajın cinsel olarak kullanılmasını ya da bir küçük gibi görünen kişinin cinsel olarak kullanılmasını görsel olarak içeren pornografik materyaldir."</p> <p>Ayrıca, belirtilen pornografik malzemelerin neleri içermesi gerektiği de ayrıntılı bir biçimde düzenlenmiştir.</p>	<p>Yasal mevzuatta çocuk fuhuşu TCK'nın 227.maddesinin 1.fıkrasında düzenlenmiş olup, çocuk fuhuşuna ilişkin uluslararası metinler ışığında verilmesi gereken tanımın verilmmediği, suçun seçimlik hareketleriyle yetinildiği görülmektedir.</p> <p>Ayrıca, TCK'da ne pornografi ne de çocuk pornografisine ilişkin bir tanım verilmemekte, bu durum suça ilişkin objektif kriterlerin bulunmamasına sebep olarak uygulamada sorunlara yol açmaktadır.</p>
<p>Madde 2'de çocuk satışı, çocuk fuhuşu ve pornografisi tanımlanmış; Madde 3'te ise, madde 2'de tanımlandığı biçimiyle çocuk fuhuşu ve çocuk pornografisinin sınırları çizilmiştir.</p>	<p>Çocuk Pornografisi ile bağlantılı suçların internet ortamında işlenmesi hali sözleşmenin 9.maddesinde kapsamlı bir biçimde düzenlenmiştir.</p>	<p>Ulusal Mevzuatımızda ise, çocuk fuhuşuna ilişkin özel bir madde bulunmamakta, yetişkin odaklı bir düzenlemenin içerisinde bir fıkrayı kapsayacak şekilde çocuk fuhuşunun açıklanmaya çalışıldığı görülmektedir.</p> <p>Çocuk pornografisine ilişkin de ayrıca bir düzenleme yoluna gidilmemiş, pornografi kapsamına girebilecek tüm eylemler TCK'nın 226.maddesinde belirtilen müstehcenlik suçunun kapsamına alınmıştır. Çocuk pornografisiyle bağlantılı suçlar bakımından maddede 1.ve 3.fıkra bulunmakla birlikte, yetersizliği ve karışıklığı uygulamada çeşitli sorun ve engellere yol açmaktadır.</p>
<p>Madde 3'te,</p> <p>Madde 2(b)'de tanımlandığı biçimiyle bir çocuğu "fuhuş amacıyla teklif etme, elde etme, temin etme ya da sağlama"</p> <p>Madde 2(c)'de tanımlandığı biçimiyle çocuk pornografisinin "üretilmesi, dağıtılması, yayılması, ithali, ihracı, teklifi, satışı ya da bulundurulması" şeklinde bahsedilen suçlara ilişkin eylemlerin düzenlendiği görülmektedir.</p>	<p>Sözleşmede, "Çocuk pornografisini dağıtım için üretme, bilgisayar sistemi üzerinden sunma, erişilebilir hale getirme, dağıtım, iletim yapma, temin etme, bulundurma" suçun seçimlik hareketleri olarak düzenlenmiştir.</p>	<p>TCK'nın 226. maddesi uyarınca bir çocuğa müstehcen yazı veya görüntü içeren ürünleri veren ya da bunların içeriğini gösteren, okuyan, okutan veya dinleten; bunların içeriklerini çocukların görebileceği ya da girebileceği yerlerde veya alenen gösteren, görülebilecek şekilde sergileyen, okuyan, okutan, söyleyen, söyleten kişi 6 aydan 2 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.</p> <p>Aynı maddeye göre, müstehcen görüntü, yazı veya sözleri içeren ürünlerin üretiminde çocukları kullanan kişi 5 yıldan 10 yıla kadar hapis ve 5 bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.Ek Protokol ve Lanzarote Sözleşmesi'nde, çocuğun fuhuş amacıyla teklifi, çocuğu fuhuş için işe almak ya da fuhuşa katılmasına neden olmak gibi, ulusal mevzuatta düzenlenmesi gerektiği belirtilen suçta meydana getirebilecek seçimlik hareketlerin mevzuatımıza nazaran daha geniş kapsamda ve çocuğu daha koruyucu bir biçimde düzenlendiği görülmektedir.</p>

Türkiye'de Çocuğa karşı Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismar

SANAL ORTAMDA ÇOCUKLARA YÖNELİK İŞLENEN CİNSEL SUÇLAR BAKIMINDAN

	Sanal Ortamda İşlenen Suçlar Sözleşmesi
Suçla İlişkin Tanımların Ortaklaşması Bakımından	Sözleşmenin 9.maddesinde;" Bilgisayar sistemi vasıtasıyla çocuk pornografisi üretmek, temin edilebilir hale getirmek, göstermek, aktarmak, dağıtımını yapmak, kendisi ya da başkası için temin etmek, çocuk pornografisine sahip olmak" denilerek, taraf devletlere belirtilen hususlarda yasal ve diğer düzenlemelerin yapılması yükümlülüğü getirilmiştir.
İfade Özgürlüğü Bakımından	Çocuk Pornografisi suçunun kitle iletişim araçları yoluyla işlenmesi durumunda, her somut olayda ifade özgürlüğüne getirilen sınırlamaların hukuka aykırı olup olmadığına dair bir düzenleme metinlerde yer almamaktadır.

ÇOCUKLARA YÖNELİK TİCARİ CİNSEL İSTİSMAR VE SÖMÜRÜ BAKIMINDAN

	Birleşmiş Milletler Palermo Sözleşmesi'ne ek Başta Kadın ve Çocuk Ticareti Olmak Üzere İnsan Kaçakçılığının Önlenmesi, Bastırılması ve Cezalandırılmasına İlişkin Protokol	Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne ek Çocuk Fahişeliği, Pornografisi ve Satışı ile İlgili İhtiyari Protokol
Çocuk Ticareti Suçunun Tanımı Bakımından	Protokolün 3.maddesinin (a) bendi insan ticaretinin tanımı ve kapsamı üzerinde durmaktadır. (c) bendinde ise, maddenin (a) bendinde öngörülen; kuvvet kullanarak veya kuvvet kullanma tehdidi ile veya diğer bir biçimde zorlama, kaçırma, hile, aldatma, nüfuzu kötüye kullanma, kişinin çaresizliğinden yararlanma veya başkası üzerinde denetim yetkisi olan kişilerin rızasını kazanmak için o kişiye veya başkalarına kazanç veya çıkar sağlama yöntemlerinden herhangi birini içermese bile çocuğun istismar amaçlı temini, bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi, barındırılması veya teslim alınmasının insan ticareti olarak kabul edileceği belirtilmiştir.	Protokolün 3.maddesinin konuya ilişkin kısmında, çocuk satışı çerçevesinde, hangi yolla olursa olsun, çocuğun cinsel istismarı, organlarının kar sağlama amacıyla nakli, zorla çalıştırılması amaçlarıyla teklifi, teslimi ya da kabulü ele alınmıştır.

Türkiye'de Çocuğa karşı Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismar

Ulusal Mevzuat

TCK'nın 103. Maddesine göre; Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi, sekiz yıldan on beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel istismarın sarkıntılık düzeyinde kalması hâlinde üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası verilir. Sarkıntılık düzeyinde kalmış suçun failinin çocuk olması hâlinde soruşturma ve kovuşturma yapılması mağdurun, velisinin veya vasisinin şikâyetine bağlıdır. Cinsel istismar deyiminden;

- On beş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış,
- Diğer çocuklara karşı sadece cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışlar anlaşılır.

TCK'nın 226. Maddesine göre; Müstehcen görüntü, yazı veya sözleri içeren ürünlerin üretiminde çocukları kullanan ve bu ürünlerin içeriğini basın ve yayın yolu ile yayınlayan veya yayınlamasına aracılık eden ya da çocukların görmesini, dinlemesini veya okumasını sağlayan kişi, altı yıldan on yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

Uluslararası metinler konuyla ilgili tanımlamaların ortaklaşması gerektiğini belirttiği halde mevzuatımızda tanımlama yapmaktan kaçınılmıştır. Bu durum da uluslararası mevzuatla sağlanması gereken uyumun sağlanamamasına yol açmıştır.

Çocuk Pornografisi suçunun kitle iletişim araçları yoluyla işlenmesi durumunda, her somut olayda ifade özgürlüğüne getirilen sınırlamaların hukuka aykırı olup olmadığına dair bir düzenleme ulusal mevzuatta da yer almamaktadır.

Sanal ortamda işlenen çocuklara yönelik cinsel suçların sınırlarının net bir biçimde tayin edilememesi kimi durumlarda ifade özgürlüğünün haksız olarak sınırlandırılmasına yol açabilecektir. Bu nedenle, konuyla ilgili olarak bir düzenleme yapılması gerekmektedir.

Ulusal Mevzuat

TCK 80.maddesinde, "18 yaşını doldurmamış olanların zorla çalıştırmak, hizmet ettirmek, fuhuş yaptırmak veya esarete tabi kılmak ya da vücut organlarının verilmesini sağlamak maksadıyla tedarik edilmeleri, kaçırılmaları, bir yerden diğer bir yere götürülmeleri veya sevk edilmeleri veya barındırılmaları hallerinde suça ait araç fiillerden hiçbirine başvurulmuş olmasa da faile birinci fıkrada belirtilen cezalar verilir." şeklinde bir düzenlemeye gitmiştir.

TCK'da insan ticareti suçunun tanımı yapılırken, Palermo Sözleşmesi'ne ek Protokolün insan ticaretiyle ilgili tanımlamasının önemli bir unsuru ihmal edilmiştir. TCK, söz konusu protokolden farklı olarak çocuk ticareti bakımından, cinsel istismara hiçbir gönderme yapmamıştır. Oysa Palermo Protokolü'ne ek Sözleşme'de çocuğun istismar amaçlı temini, bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi, barındırılması veya teslim alınmasının insan ticareti olarak kabul edileceği belirtilmiştir.

Kingdom of the Netherlands

Bu bilgi notu, Türkiye’de Uluslararası Çocuk Merkezi (ICC) tarafından yürütülen “Beşte Bir Kampanyası -Avrupa Konseyi, Çocukların Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismara karşı Korunması-” kapsamında Hollanda Kraliyeti Ankara Büyükelçiliği’nin Matra Programı çerçevesinde bastırılmıştır.